

Motion till riksdagen 2018/19:2703

av **Solveig Zander (C)**

En hälso- och sjukvård utan åldersdiskriminering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vård på lika villkor utan hänsyn till ålder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att avskaffa de övre åldersgränserna avseende avgiftsfri screening för livmoderhalscancer och bröstcancer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under den förra mandatperioden infördes nya åldersdiskriminerande gränser inom delar av hälso- och sjukvården. Det är inte acceptabelt att en människas ålder tillåts avgöra om en medicinsk behandling ska bli av och om den ska vara kostnadsfri.

Sverige har både en lag emot åldersdiskriminering och en Hälso- och sjukvårdslag där den senares mål är vård på lika villkor. Det är därför anmärkningsvärt att regler som särskiljer människor på grund av ålder infördes under förra mandatperioden. Det handlar om att screening för livmoderhalscancer gjorts avgiftsfri till 64 års ålder och likaledes för mammografiscreening till 74 års ålder.

Förutom att det är åldersdiskriminering så anges att syftena är att öka deltagandet i screeningprogram för att minska antalet dödsfall och att ingen kvinna ska behöva avstå från screening av ekonomiska skäl.

Allmänt sett så ökar risken för cancer med åldern. Samtidigt vet vi att tidig upptäckt av cancer genom screening leder till mindre lidande och att färre avlider – oavsett när i ålder cancer upptäcks. Vi är friskare och lever längre idag än för en generation sedan. Att förebygga cancer måste vara lika angeläget oavsett ålder på patienten. Dessutom vet vi att det särskilt är bland äldre kvinnor som de ekonomiska marginalerna är små.

Internationell forskning visar också att äldre kvinnor har minst lika stor nytta av screening med mammografi, om inte större nytta. Det bör dessutom beaktas att just de åldersintervaller som anges i rekommendationerna om screening med mammografi samt för screening för tjock- och ändtarmscancer kan vara åldersdiskriminerande anser Statens medicinska råd (SMER).

Men det finns också flera exempel på behandlingar som inte ges på lika villkor och där det är just ålder som används som gräns. Moderna cellgifter har visat sig vara effektivast emot prostatacancer, men alla män över 70 år med framskriden prostatacancer behandlas inte med denna metod i samma utsträckning som yngre män. Äldre personer som drabbats av ändtarmscancer som spridit sig till levern, och som i övrigt är fullt friska, opereras inte i samma utsträckning som yngre personer.

Det är heller inget godtagbart skäl att hänvisa till att det tyvärr saknas forskning bland äldre patienter, och inte på att det finns forskning som talar emot nyttan av exempelvis mammografiscreening för äldre kvinnor. Om screening för livmoderhalscancer är positivt för en 64-åring så är den med stor sannolikhet det också för en 65-åring eller en 72-åring.

Åldersdiskrimineringen inom hälso- och sjukvården måste upphöra. En människas ålder ska inte avgöra om en medicinsk behandling ska vara kostnadsfri eller om behandlingen ska användas eller inte. De åldersgränser som infördes under förra mandatperioden avseende screening måste avskaffas. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Solveig Zander (C)